

Dein de hec tria in quinque genera diuiserunt. i. duo honesta. i. duo utilia. i. eligendi iudicium. Prima pertinere auint ad decus honestatemque vite. Secunda ad vite cōmoda/copias/opes/facultates. De iis eligēdi iudicū subesse. Hec illi. Nos autem nihil omnino (nisi quod deccat i. honestū sit) futurorū magis quam presentiū meti mur formula. Fihilque utile nisi quod ad vite illius eterne proposita gratiā definitius. nō quod ad delectationē presentis. Nec aliqua cōmoda/in facultatibus et copiis opum constitutimus. sed incōmoda hec putamus si nō reiciantur. Eaque oneri cum sint/estimamus magis quam dispendio cum erogantur.

Dicitur non superfluum igitur scriptiorum nostrorum est opus, quia officium diversa estimamus regula. atque illi sunt maiores. Illi seculi comoda in bonis ducunt. Nos hec etiam in detrimetis. quoniam qui hic recipit bona ut ille Dives illic cruciat. et Lazarus qui mala hic pertulit illic consolationem inuenit. Deinde qui illa non legit nostra legem si volerit. qui non sermonem suscipit lectilem

neq; arte dicendi seu simplicem rerum exquirunt gratia.
Secundus tractatus de Officiis dicendi loquens
in Septem partitur capitula.

Capitulum primum ordinem ponens dicendorū
Tres habent partes.

Decorum autem in nostris scripturis primo
constitui loco (quod grece prepon dicit)
instruimur et docemur legentes te decet hym-
nus deus in syon. Et apostolus ait loque-
re que decent sanctam doctrinam. Et alibi decebat au-
tem eum per quem omnia et propter quem omnia mul-
tis filiis in gloriam adductis ducem salutis eorum
per passionem confirmari.

Huncq[ue] prior Panetius / nunquid Aristoteles q[ui] ipse disputauit de officio / q[ui] David / cum q[ui] ipse Pythagoras / qui legitur socrate antiquior / prophetam se curi: s David / legem silentii tederit suis? Sed ille / vt per quinquenium / discipulis vsum inhereret loquendi. David autem / non ut nature munus imminueret / sed ut custodiam proferendi sermonis / doceret. Et Pythagoras quidem / ut non loquendo / loqui doceret. David ut loquendo magis disceremus loqui. Suomodo enim sine exercitio / doctrina / aut sine vsu / profectus? Qui disciplinam bellicam vult assequi / quotidie exercet armis. q[ui] tanq[ue] in procinctu positus / preludit p[ro]elium / velut coram posito pretenxit hoste. atq[ue] ad peritiā viresq[ue] iaculandi / vel suos explorat lacertos / vel ad uersariorum declinat ictus. q[ui] vigilans erit obtutus. Qui nauim in mari regere gubernaculis studet / vel remis ducere / prius in flumio b[ea]tudin[em] / b[ea]titudine habet. Qui canensq[ue] sua uitatem / q[ui] vocis affectat persistantiam / prius sensim in canendo vocē excitant. Et qui viribus corporis / legitimusq[ue] luctandi certamine coronā petunt / quotidiano vsu palestre durantes membra / nutrientes patientiam / laborem assūscunt. Hec ipsa natura nos in parvulis docet qui prius sonos meditant loquendi / ut loqui discant. Itaque sonus excitatio quedam / q[ui] palestra vocis est. Ita ergo / q[ui] volunt discere cautio nem loquendi / quod naturē ē non negent. quod custodie ē exerceat. vt q[ui] i specula sunt / speculādo intendat nō dormiendo. Vis enim res / p[ro]priis ac domesticis exercitiis auget. Ergo David tacebat / nō semper / s[ed] p[er] tē pore. Nō iugiter / neq[ue] cibis / sed irritanti aduersario / provocati peccatori / nō respōdebat. Et sicut alibi ait loquentes vātitatē / q[ui] cogitantes dolū / nō audiebat q[ui] surgo

7 quasi mutus nō aperiebat illis os suū . Quia 7 ali
bi habes . Hoc respondere imprudēti ad imprudētiā
eius . ne similis illis fias .

In primū igit̄ Officium ē loquendi modus . Hoc:
sacrificiū laudis deo dependit . Hoc/reuerētia exhibe
tur / cum scripture diuine legunt̄ . Hoc/honorātur pa
rentes . Scio loqui plerosq; cum tacere nesciāt . Karū
est quēq; tacere / cū sibi nō prospit loqui . Sapiens ut
loquat̄ / multa prius cogitat . quid dicat . 7 cui dicat .
quo in loco . 7 quo in tēpore . Est ergo 7 tacendi / 7 lo
quēdi modus . Est etiam in factis modus . Pulchrū
ē igit̄ tenere mensuram officii .

Capitulum secundum Duas babens partes .

Officium aut̄ omne / aut medium / aut perfectū ē .
Quod eque sanctarū scripturarū autoritate p
bare possumus . Habemus etenim in euāgeliō dixisse
dñm / si vis in vitam eternā venire / serua mandata .
Dicit ille . Sicut Ihesus aut̄ dixit illi . Nō homicidiū
facies . Non adulterabis . Nō facies furtum . Nō fal
sum testimonii dices . Honora patrem 7 matrem . Et
diliges proximū tuū sicut teipsum . Hec sunt media
officia . quib⁹ aliqd deest . Deniq; dicit illi adolescēs .
Omnia bee custodiā a iuuentute mea . Quid adhuc
mibi deest ? Ait illi Ihesus . Si vis perfect⁹ esse / vade
7 vende omnia bona tua 7 da pauperib⁹ . 7 habebis
thesaurū in celo . 7 deni / sequere me . Et supra habes
scriptum / p̄hi diligendos inimicos / 7 orandum dicit
p̄ calumniantib⁹ 7 persequentiib⁹ nos / 7 bñ dicere
maledicentes / hoc nos facere / debere si volumus per
fecti esse / sicut pater noster qui in celo ē . Qui super bo
nos 7 malos / solem suū iubet radios fūdere . 7 pluia
7 rore / terras vniuersorum sine vlla discretione

pinguescere. Hoc est igitur perfectum officium/ quod cathortona dixerunt greci/ quo corriguntur omnia/ que aliquos potuerunt lapsus habere.

Bona etiam misericordia/que et ipsa perfectos facit quia imitat perfectum patrem. Nihil tamen commeditat christianam animam quam misericordia. Primum in pauperes. ut comunes iudices partus nature/que omnibus ad usum generat fructus terrarum/ut quod habes largari si pauperi. et consortem et conformem tuum adiuves. Tu minimum largiris. ille vitam accipit. Tu pecuniam das. ille substantiam suam estimat. Tuus denarius sensus illius est. Ad hec plus ille tibi confert/cum sit debitor salutis. Si nudum vestias/te ipsum in diuis iustitiam. Si peregrinum sub tecto tuum inducas/si suscipias egenum/ ille tibi acquiret sanctorum amicitias/et eterna tabernacula. Non medicoris ista gratia. Corporalia seminas. et recipis spiritualia. Miraris iudicium domini de sancto Iohanne? Mirare virtutem eius qui poterat dicere. Oculi erae cecorum. et pes claudorum. Ego infirmorum pater. velle ribus agnorum meorum/calefacti sunt humeri eorum. Foris non habitabat peregrinus. Vt si autem meum dominum veniebat patebat. Beatus plane/de cuius domo/nunc vacuo si non pauper exiit. Nec enim quisquam magis beatus/quam qui intelligit super pauperis necessitate/et infirmi atque in opibus erumna. In die iudicium habebit salutem a domino. quem habebit sue debitorem misericordie.

Capitulum tertium insigne valde/ Quicquid habes partes
Sed plerique renocantur ab officio dispensatricis
 mie/dum putant bovis actus non curare dominum/ aut
 nescire eum quid in occultis geramus/quid teneat nostra
 conscientia/ aut iudicium eius nequaquam iustum
 videri/quando peccatores diuinitus abundare vitent/

gaudere honoribus / sanitatem / liberis. contra autem iustos inopes degere / in honoros / sine liberis / infirmos corpore / luctu frequenti.

Hec mediocris causa questio. quoniamque tres illi reges amici Job / propter terea eum peccatorum pronunciabat / quia inopem factum ex diuinitate / orbatum liberis ex secundo parente / perfusum ulceribus a capite usque ad pedes videtur debat. Quibus hanc sanctus Job ponit assertionem. Si ergo propter peccata mea hec patior / cur impium vivunt? Inueniter auctoritate autem / et in diuinitus semen eorum secundum voluntatem filii eorum in oculis. domus ipsorum abundat. timor autem nusquam flagellum aut a domino non est ipsa. Hec videtis infirmos corde exagitare. et studiis auerterit suum. Cuius dicturus sermones / autem sanctus promisit Job dices. Portate me. ego autem loquar. deinde ridere me. Nam et si arguor / quasi homo arguor. Portate ergo onus sermonum meorum. Dicturus enim sum / quod non propono. sed ad vos redarguedo / proferam sermones iniquos. Aut certe / quia ita est versus. Quid autem? Hunc quid ab homine arguor? Hoc est. homo me non potest redarguere / quia peccavi. Et si argui dignus sum / quia non ex evidenti culpa me arguitis / sed ex iniuriis esti matis merita delictorum. Videntis ergo infirmus / abundantur iniustos successibus prosperis / se autem atteri / dicit dominus. Discedite a me. vias tuas scire nolo. Quid proponit. quod seruimus ei / aut quod utilitas / quod occurrimus ipse? In manib[us] eorum oia bona. opera autem impiorum non videt. Landat in Platone quod in politia sua posuit eum quod contra iniustitiam disputandi partes receperisset / postulare veniam dictorum quod non probaret. et veri inuenienti / atque examinante disputatiois gratia / illa sibi imposita personam dicere. Quod eiusdem Tullius probauit /

ut ipse in libris quos scripsit de Rep. eam sententiā
 dicendam putauerit. Quāto antiquior illis Job/qui
 hec primus repperit? Nec eloquētie falserāde gratia/
 sed veritatis p̄ban de premittenda estimauit. Stati
 q̄ ip̄e questionē enōdem redidit. subiiciens / q̄ exti
 guatur lucerna impiorū. et futura sit eorum eversio.
 Hō falli den̄ doctore sapientie et discipline. sed esse ve
 ritatis iudicem. Et ideo/nō secundū forensem abun
 dantiā/estimandā beatitudinem singalorū/ sed secun
 dū interiorē conscientiā. que innocentiz et flagitioso
 rū merita discernit/ vera atq̄ incorrupta penarū pre
 miorūq; arbitra. Morit innocēs in potestate simpli
 citatis sue. in abundantia p̄prie voluntatis/sicut ad
 ip̄e repletam animā gerens. At vero peccator/q̄uis
 abundet foris/ et deliciis diffluat/ odoribus fragret/
 in amaritudine anime sue vitam exigit. et ultimū diē
 claudit/nihil secum eorū/que epulatus fuerit referens
 boni nihil secū afferens/niſi precia scelerū suoz. Nec
 cogitans/nega si votes/diūni esse iudiciū remunera
 tionē. Ille suo affectu beatus. hic miser. Ille suo in
 dicio absolutus. hic reus. Ille in exitu letus. hic me
 tens. Cui absoluti p̄t/ qui nec sibi innocens est. Dicite
 (inquit) mihi vbi ē. p̄tectione tabernaculorū ei⁹? Sig
 nū ei⁹ nō inueniet. Vita etenī facinorosi/ ut somnū
 aperuit oculos. transiuit requies eius. euānuit delec
 tatio. licet iōa que videt (dum viuūt) impiorum re
 quies/in inferno est. Videntes enim/in inferno desce
 dent. Vides conuinū peccatori⁹. interroga eius co
 scientiam. Nonne grauius/omnibus fecerit sepulcris.
 Inuenis leticiam eius. et salubertatez miraris corpo
 ris. filiorum atq̄ opum abundantia. Introspice ulce
 ra. et vibices anime eius. et cordis mesitudinem.

b

In nobis sit alij nūtibz
 Ita fūt p̄prio dñe p̄fimo p̄taz
 Ita fūt p̄taz p̄prio dñe p̄fimo
 Ita fūt p̄taz p̄prio dñe p̄fimo
 Ita fūt p̄taz p̄prio dñe p̄fimo
 Ita fūt p̄taz p̄prio dñe p̄fimo

H̄p̄p̄m̄ ad h̄m̄ p̄p̄o

A mano d̄e l' fūt ymnd
 I' dñal l' p̄p̄m̄ l' p̄p̄m̄
 Rorl' m̄n̄st̄t' q̄d' l' p̄p̄m̄
 Cindig m̄t h̄llo l' p̄p̄m̄ r̄t̄
 Et fūt

Nam de opibus quid loquar / cū legeris quia in abū
dantia est vita eius / cum scias qā / si tibi videatur
dunes / sibi pauper est / et tuum iudicium suo refellat
^{refellat}
De multitudo quocq; filiorū / et de indolentia quid
loquar / cū se ipē lugeat / et sine herede futurū iudicet /
cum imitatores sui / successores suos esse nolit? Nulla
enim hereditas peccatoris. Ergo impius ipē sibi pe-
na est. Justus autē ipē se sibi gloria. Et vtricq; aut bo-
norū / aut malorū operū merces / ex seipso soluitur.

Sed reuertamur ad propositū. ne diuisionē factaz
pterisse videamur. quia occurrimus opinioni eorum /
qui vidētes sceleratos quosq; / diuites / letos / honora-
tos / potentes / cum pleriq; iustorū egeāt atq; infirmi
sint / putant / vel nihil de nobis deum curare ut Epī
curei dicunt / vel nescire actus hominum ut flagino-
si putant / vel si scit omnia / iniquū esse iudicē / vt bo-
nos egere patiatur / abundare improbos. Hec super
fluis velut quidam excursus fuit. vt opinioni huīus
modi iporū affectus responderet quos beatos iudi-
cant / cum ipi se miseros putēt. Arbitratus enim sum
q; ipi sibi facilius / q; nobis creterēt. Quod tecurio /
xcline estimo / vt refellā cetera. Et primo eorum as-
sertionē / qui deū putant curā mundi nequaç; habere
sicut aristoteles asserit / usq; ad lunā / eius testētare
prudentiam. Et quis operat negligat operis sui
curaz? Euis deserat / et destituat / quod ipē contedum
putauit? Si iniuria est regere / nonne est maior ini-
uria fecisse / cum aliquid non fecisse nulla iniuria sit
nō curare quod feceris / summa inclemētia? Enot si
deū creatorē suū abnegāt / aut feraz / et bestiaz se habe-
ri numero cēsent / quid de illis dicamus / qui hac se cō-
temnant iniuria? Per omnia ire deum ipsi asserunt

1 omnia in virtute eius cōsistere/ vim & maiestatem
 eius per óia elemēta penetrare/ terras/ celum/ mare/ &
 putant iniuriā eius / si mente hoīs qua nihil nobis
 ip̄e p̄stantius dedit/ penetrat/ & diuine maiestatis in
 gredit̄ sciētia. Sed horā magistrā/ velut ebrium/ &
 voluptatis patronū iþi qui putant̄ sobrii irridēt
 philosophi. Hā de Aristotelis opinione quid loquar
 qui putat deū suis contētum esse finibus/ & p̄scripto
 modo regni degere/ ut poetarū loquunt̄ fabule/ qui
 mādū ferunt inter tres esse diuisum/ ut alii celū/ alii
 mare/ alii inferna cōpercēda imperio sorte obuenerūt.
 eosq̄ cāuere/ ne usarpatz alienarū partiū sollicitudi
 ne/ inter se bellū excitent̄. Si similiter ergo afferit/ q̄ ter
 rārū curā non habeat/ sicut maris vel inferni nō ha
 bet/ & quō iþi excludunt̄/ quos sequunt̄ poetar̄s?

Sequit̄ illa responsio/ utrū deūm/ si operis sui cu
 rā non ūterierit/ pretereat sciētia. Ergo qui planta
 uit aurē nō audiet̄/ qui finxit oculū non videt/ non cō
 siderat. Non ūterit̄ hec vna opinio sanctos prophe
 tas. Deniq̄ David inducit eos loquētes/ quos super
 bia inflatos afferit. Suid enim tā superbū q̄ cū ipsi
 sub peccato sint/ alios in igne ferant peccatores vi
 uere dicētes/ usq̄ quo peccatores dñe/ usq̄ quo pecca
 tores gloriabunt̄. Et infra. Et dixerūt/ non videbit
 dñs. neq̄ intelligit̄ de⁹ Jacob. Sub⁹ r̄ndit p̄pheta
 dicēs. Intelligite nunc insipietes in populo. & stulti
 aliqui sapite. Qui plantauit aurē non audiet̄. Aut
 qui finxit oculū nō cōsiderat. Qui corripit gētes nō
 arguet/ q̄ doceat hominē sciētiam. Dñs sic cogitationes
 hominum/ quoniā vane sunt. Qui ea quecunq̄ vana
 sunt deprehendit/ ea que facta sunt/ nescit/ & ignorat
 quod ip̄e fecit. Potest opus suum ignorare artifex?

Homo est / et in opere suo latentia deprehendit / et deus
opus suum nesciret. Altius ergo profundum in opere / quod in
autore. Et fecit aliquid quod supra se esset / cuius me-
ritum ignoraret autor. cuius affectum nesciret arbiter.
Hec illis. Ceterum nobis satis est ipsius testimoniū / qui
ait. Ego sum scrutas corda et renes. Et in euangelio
quod dicitur ait dominus Iesus. Quid cogitatis mala in cordibus ve-
stris? Sciebat enim quod cogitareret mala. Denique euangelii
ista testatur / dicens. Sciebat enim Iesus cogitationes eorum
Et quoniam non poterit satis mouere opinione / si facta eorum
consideremus. Hoc super se esse eum iudicem / quem nil fal-
lat. Volunt ei dare occultorum scientiam / qui metuerunt oc-
ulta sua prodi. Sed etiam dominus sciens opera eorum / tra-
vidit eos in tenebras. In nocte (inquit) fur erit. Et
oculus adulteri seruabit tenebras. dices / non considerabit oculus / et latibulum persone opposuit sue. Omnis
enim qui lucem fugit / diligit tenebras. Studes latere / cum
deum latere non possit. qui intra profundum abyssum / et in
tra hominum metes / non solum tractata / sed etiam vol-
neda cognoscit. Denique et ille qui dicit in ecclesiastico
quis me videt / et tenebre operiuit me / et parietes. Quem
vereor? quis in lectulo suo positus hec cogitet / ubi
non putauerit / comprehenditur. Et erit (inquit) tenebris
quod non intellexerit timorem dei. Quid autem tam stolidum /
est putare / quod teum quicquam ptereat / cum sol qui mini-
ster luminis est / etiam abdita penetreret / et in fundamenta
domus vel secreta coelania / vis caloris eius irrum-
pat. Quis neget nerua temperie / tepescere iteriora terra-
rum / quod glacies hyberna ostrixerit? Horum ergo arborum
occulta / vi caloris vel frigoris / ateovtradicibus arborum
aut vrata frigore / aut fotu solis virescat. Denique ubi
clementia celi arriserit / variis terra se fudit in fructu-

ff. 117v
118r
118v
119r
119v
120r
120v
121r
121v

Si igitur radius solis fundit lumen suū super omnē
terrā / i in ea que clausa sunt inserit/ nec vectibus fer
reis / aut grauium v aluarū obicibus quo min⁹ pene
tret/ impeditur/ quō non potest intelligibilis dei splē
dor/ in cogitationes hominū / et corda/ semet que ipse
creavit inserere/ sed ea que ipse fecit nō videt/ i fecit /
vt meliora sunt que facta sunt / potētiora/ q̄ ipse est
qui ea fecit/ vt possint quando volunt cognitionē sui
operatoris latere! Tantā ergo virtutē / potestatē in
seruit mentibus nostris/ vt eam comprehendere cum
velit/ ipse non possit!

Quo absoluimus. / ut arbitramur/ nō incongrue
nobis huiusmodi cecidit disputatio. tertium genus q̄
stionis risidet huiusmodi. Cur peccatores abundant
operib⁹ / diuitiis/ epulētū iugiter/ sine merore/ sine
luctu/ iusti aut egeāt / i afficiant/ aut coniugū amissi
one/ aut liberorū? Quibus satissimacere debuit illa euā
gelii parabola/ cp Dives purpura / bisso indeuebat.
i epulas copiosas exhibebat quotidie. Pauper aut̄
plenus ulcerū/ de mēsa eius colligebat reliquias. P⁹
obitū vero vtriusq/ pauper erat in sinu Abrahe req̄
em habens. Dives aut̄ in suppliciis. Nonne euīden s̄ ē
meritorū aut p̄mīa supplicia post mortē manere? Et
recte/ quia in certamine labor ē/ post certamē aliis vi
ctoria/ aliis ignominia. Nunquid priusq/ cursus cō
ficiat/ palma cuiq/ dat/ aut defert corona merito?
Paul⁹ certamē (iqt) bonū certauī. cursū dñūmaui. fi
de seruauī. Qd reliquū ē/ reposita ē mihi corona iusti
tie. quā reddet mihi dñs i illa die iust⁹ iudex. Nō so
lū at mihi/ s̄ etiā his q̄ diligēt aduentū eis. In illa
periculis/ naufragiis/ quasi athleta bon⁹ decertabat.

quia sciebat / qm̄ per multas tribulationes / oportet
nos intrare in regnū dei. Ergo nō p̄t quis p̄mū acci-
pere / nisi legitime certauerit. Hec ē glōsa victoria / nisi
vbi fuerit laboriosa certamia . Hōne iniustus ē / qui
ān̄ dat p̄miuz / q̄ certamen fuerit absolutum ! Ideoq;
dñs in euāgeliō ait. Beati pauperes spiritu . qm̄ ipo-
rum ē regnum celoz . Hō dixit / beati diuites sed pau-
peres . Inte icipit beatitudo iudicio diuino / vbi eru-
mina estimat humana . Beati qui esuriunt . quia ipi sa-
turabunt . Beati qui lugent . qm̄ ipi cōsolationē habe-
bunt . Beati misericordes . qm̄ ipis miserebit̄ deo . Be-
ati mundo corde . qm̄ ipi deum videbunt . Beati qui
persecutionē patiunt̄ . xp̄ter iusticiā . qm̄ ipoz est re-
gnū celorum . Beati estis . cū vobis maledicēt homi-
nes / et persequētur . et dicēt omne malū aduersuz vos
xp̄ter iusticiā . Gaudete et exultate . qm̄ merces vestra
copiosa ē in celo . Futurā / nō p̄sentē / in celo / nō in ter-
ra / mercedē promisit esse reddēdaz . Quid alibi poscis
quod alibi debet ? Quid p̄postere coronā exigis / ante
q̄ vicas ? Quid detergere puluerē ? quid requiescere cu-
pis ? quid epulari gestis ? anteq; stadium soluat̄ ? At
huc populus spectat . athduc athlete in stimate sunt . et
tu iā occū petis ? Sed forte dicas . Cur impū letant̄ ?
Cur luxuriant̄ ? Cur etiā nō ipi mecum laborat̄ ? Bm̄ q̄
nō subscrīperit ad coronā / nō tenet̄ ad labore certa-
minis . Qui i stadiū nō descēderit / nō se perfidūt oleo
nō oblinūt puluere . Quos manet gloria / expectat iu-
ria . vnguētati spectare soleat̄ . nō decertare . nō solem /
est̄ / puluerē / imbr̄esc̄ perfeti . Dicāt ergo et ipi athle-
te . Venite nobiscū . laborate . Sed r̄nt̄ spectatores .
Hos hic interim de vobis iudicamus . vos autem si
ne nobis / corone (si viceritis) gloriā vendicabitis .

Isti igitur qui in delitiis / qui in luxuria / rapinis / q̄
 stibus / honoribus studia posuerunt sua / spectatores
 magis sunt / q̄ platiōres. Habent lucrū laboris / fruc-
 tum virtutis nō habēt. Fouent ocīū / astutia / impro-
 bitate aggerat diuitiarū aceruos. sed exsoluet (seram
 licet) neq̄tie sue penā. Horū reges i īferno. tua bō i ce-
 lo. Hōz don⁹ i sepulchro tua i paradiſo. Vñ pulcre
 vigilare eos in tumulo / Job dixit / quia sopore quie-
 tis habere non p̄nt / quem ille dormiuit / qui surrexit.
 Holi igitur ut paruulus sapere. ut paruulus loqui.
 ut paruulus cogitare. ut paruulus vēdicāre ea que
 sunt posterioris etatis. Perfectorū ē corona. Expec-
 ta / vt veniat quod perfectū ē. q̄n non per specie / q̄ in
 enigmate / sed facie ad faciē / formam ipsam redoperte
 veritatis possis cognoscere. Tūc / q̄ cā ille diues fuerit
 q̄ erat improbus / raptor alieni / q̄ cā potēs illis / q̄ cā
 ille abundauerit liberis / ille fultus honoribus reuela-
 bit. Fortasse / vt dicat raptor / diues eras / qua cau-
 sa aliena rapiebas? Egestas nō compulit. inopia nō
 coegit. Nonne ideo te diuite feci / vt excusationē habe-
 re nō possis? Dicat etiā potēti / cur nō affiusti vidue
 orphanis quoq; iniuriā patiētibus? Nūquid tu infir-
 mus eras? Nūquid nō poteras subuenire? Ideo te fe-
 ci potente / vt nō inferres violentiā / s; repelleres. Hō
 tibi scriptum est / eripe iniuriam accipientem? Non ti
 bi scriptum est / eripite pauperem. et egenum de manu
 peccatoris liberare? Dicatur etiam abundanti liberis
 honoribus te cumulani / salubritatem corporis cō-
 cessi tibi. Cur non secutus es precepta mea? Famu-
 le meus quid feci tibi? Aut quid contristauī te?
 Nonne ego tibi liberos dedi: honores contuli / salu-
 tem donavi? Cur me negabas? Cur estimabas? q̄ ad

b x

Rōmāna 10.3. fine figurā
 obsumā lāmō p̄ platiōne om̄
 q̄ suffile dīe n̄ agiat & et
 se mandat cōm̄t abq̄ de p̄
 grappa & ḡlōrdō p̄fūl
 leonāb̄ fānd & cōfārt
 ongōtātā obsumā
 Atē ap̄p̄lēd̄ t̄ p̄f̄t v̄t p̄f̄d̄
 ista q̄p̄lūt m̄ s q̄. c̄p̄lūt

act cryc. v̄t p̄p̄t v̄t c̄b̄

*Alii pugn. long. 8. p. 1. fol. 27
et Comit. hunc vix*

Scientiam meam/que gereres non perueniret? Cur te
nebas dona mea? despiciebas mandata mea? Deniq^e
de Iuda proditore hec colligere licet/qui et apostolus
inter duodecim electus est, et loculos pecuniarum/quas
pauperibus erogaret/commissos habebat.ne videret
aut quasi in hono^r/aut quasi egenus/ dñm prodi-
sse. Et ideo ut iustificaretur in eo dñs/hec ei contu-
lit. ut nō quasi iniuria exasperatus/sed quasi preu-
ricatus gratiam/maiori esset offense obnoxius.

Capitulum quartum Sex partes continens.

*Alii pugn. long. 8. p. 1. fol. 27
et Comit. hunc vix*

Quoniam igitur et penam improbitati / et virtu-
ti fore premium satis claruit/de Officiis aggre-
diamur dicere/ quod nobis ab adolescentia spectanda sunt
ut cum erate a crescenti simul studia honorum actuū.
Est igitur honorum adolescentium timore dei habere
deferre parentibus honorem. obedire senioribus. ca-
stitatem tueri. non aspernari humilitatem/ diligere cle-
mentiam ac verecundiam. que ornamento sunt mino-
ri etati. Ut enim in Senibus grauitas/in iuuenibus
alacritas/ita in adolescentibus verecundia/ velut quod
dam dote commendatur nature. Erat Isaac teum ti-
mens/ut pote abrabe intoles. deferens patri honorem
usq^e aduersus paternam voluntatem/nec morte
recusaret. Joseph quoque/cum somniasset quod sol et luna
et stelle adorent eum/sedulo tamen obsequio defereba-
tur patri. Castus ita/ut ne sermonem quicquid vellet
audire/nisi pudicum. Humilis/usque ad servitutem.
verecundus / usque ad fugam. patiens/usque ad carce-
rem. remissor iniurie/usque ad remuneracionem. cuius
verecundia tanta fuit/ ut comprehensus a muliere/
vestem in manibus eius fugiens mallet relinquere/quod
verecundiam deponere. Adoyses quoque et Hieremias

dicit a domino/ ut ora
quoniam poterant per gram
pulchra ignorare virtutem
nia que non solum in fa-
cur sermonibus. ne mo-
de quod in eorum sermo-
mentis plerique in ver-
num libere modestia in-
fornor. Denique in ipso
plena verecundia est in
di ut sensim quis aut
no loquitur iniquitas de vi-
tate orcecum.

Sleeping quoque ipsu-
rum oculi maximus ac-
euinfante outarunt/ au-
tem die lauri donat. T
e gratus verecundie/ q
bitabantur pericolo pio-
loquebat/ qui poterat cal-
pedita ora induerat virum
tivit/ ut nec videre viru-
lent. Reo vero quisque solitus
Est enim verecundia pu-
erifica ipsa tutor est. E
pudor est comes/ qui se
la summe puritatem ceme-
nitatis iheres/ dñs in
tangere/ scupules/ di-
bem/ altruis/ q*uod* i cubicu-
lo taceret/ q*uod* in mota est in
hanc speciem peregrinam

electi a domino / ut oracula dei predicate populo
quos poterant per grām / excusabant per verecūdiā .

Pulchra igitur virtus verecundie . et suavis gra
tia que non solum in factis / sed etiam in iphis specta
tur sermonibus . ne modum progrederis loquendi
ne quid indecorū sermo relonet tuus . Speculū enim
mentis plerūq; in verbis refulget . Ipsū vocis so
num / libret modestia . ne cuiusq; offendat aurem vox
fortior . Deniq; in ipso canendi genere / prima disci
plina verecundia est immo etiam in omni usu loquē
di . ut sensim quis aut psallere aut canere / aut postre
mo loqui incipiat . ut verecundia principia / commen
dent processum .

Silencium quoq; ipsum (in quo est reliquā vir
tutum oculū) maximus actus verecundie est . Deniq; si
eū in infante putatur / aut superbie probro dat / si ve
recundie laudi ducit . Tacebat in periculis Susanna
et grauius verecundie / q; vite damnū putabat . Hec ar
bitrabatur / periculo pudoris / tuendā salutē . Deo soli
loquebat . cui poterat casta verecundia eloqui . Refu
giebūt ora intueri virorū . Est enim et in oculis vere
cundia . ut nec videre viros femina / nec videri velit .
Hec vero quisq; solius hanc laudē castitatis putet .
Est enim verecundia / pudicitie comes . cuius societate
castitas ipsa tutior ē . Bonus enim regēde castitatis
pudor ē comes . qui se pretēdat atea q; prima pericu
la sunt / pudicitia temerari nō sinat . Hic primū i ipso
cognitōis ingressu / dñi matrē commēdat legētibus . et
tanq; testis locuples / dignā que ad tale munus elige
retur / astruit . q; i cubiculo . q; sola . q; salutata ab an
gelo tacet / et mota est in introitu eius . q; ad virilis
sexus speciem peregrinam turbatur aspectus virginis

*scilicet apud plenaria p. 100
f. 100 vint*
*Dicitur p. 100 vint
ad finem. et illud*
*q. 100 vint q. 100 vint
q. 100 vint q. 100 vint*
op. p. 100 vint l. libato
p. 100 vint l. libato
p. 100 vint l. libato
p. 100 vint l. libato

Iacobus qui natus humilis / pre verecundia / tamen non resalutavit / nec illum responsum rectulit / nisi ubi de suscipienda domini generatione cognovit / ut qualitate effectus disceret / non ut sermonem refelleret.

In ipsa quoque oratione nostra multum verecundia placet / multum conciliat gratie apud dominum nostrum. Non hec pretulit publicanus / ieiunem dedit eum / qui nec oculos audiebat ad celum levare. Ideo iustificatur magis dominum iudicio / quam ille phariseus / quem deformauit presumptio. Ideoque oremus in incorruptione quieti / modesti spissus / qui est ante deum locuples / ut ait Petrus. Ad agna igitur modestia / que cum sit etiam sui iuris remissior / nihil sibi usurpans / nihil vindicans / ieiunando inter vires suas distractior / diues est apud deum / apud quem nemo diunes / Diunes est modestia / quia dei portio est. Paulus quoque oratione deferri precepit cum verecundia / sobrietate. Prima hanc / quam preuiam / vult esse orationis future / ut non gloriet peccatoris oratio / sed quasi coloris pudoris obducatur / et quo plus defert verecundie de recordatione delicti / hoc uberiori mereatur gratiam.

Est et in ipso motu / gestu / incessu / tenetudo verecundia. Habitum enim metus / in corporis statu cernit. Nunquam cordis nostri absconditus / aut levior / aut iactantor / aut turbidior / aut contra grammar / et constantior / et purior / et maturior estimatur. Iacobus vox quodam est a corpore motu. Demistis filii quemdam amicum / cum sedulisse videret / omittare officium hoc solum tamen in clericum a me non receptum / quam gestu eius plurimum decederet. Alterum quoque cum in clero repperisset / ubere me ne unquam preiret mihi / quia velut quodam isolatis icesim verhere oculos ferret meos. Idque dixi / cum reverenter per offensam muneri.

Hoc solū excepti. Nec fefellit sententia. Ut ergo enī ab ecclesia recessit. ut qualis incessu probebat / talis per fidia animi demonstraret. Nācq alter arriane in fe stationis tēpore / fidem deseruit. Alter pecunie studio ne iudicū subiret / sacerdotē se nostrū negavit. Luce bat in illorū incessu / imago leuitatis. species quedaz scurrarū percursantū. Sunt etiā qui sensim abulan do / imitant hysterionicos gestus. et quasi quedaz fer cula pomparū. et statuaz motus nutantū. ut quoti encunq gradū transferunt / modulos quosdā serua re videant. Nec cursum abulare honestū arbitror / ni si cū causa exigit alicui⁹ periculi / vel iusta necessitas Nam plerūq festinātes / anhelos videmus torquere ora. quib⁹ si causa desit festinationis necessarie / ne uis iuste offensionis ē. Sed non de his dico / quib⁹ rara pperatio ex causa nascit / sed quib⁹ ingis et cōstipia in naturā vertit. Hec in illis ergo tanq̄ sumu lacrorū effigies probo. nec in istis tanq̄ excusorum ruinas. Est etiā gress⁹ pbabilis / iquo sit sp̄s autori tatis. granitatisq pondus tranquillitatis vestigiū. Ita tamē si studiū desit atq̄ affectio. s̄z mot⁹ sit pu rus / ac simplex. Nihil enī fucatū placz / motū natura informet. Si quid sane in natura virtū ē / industria emendet. ut ars desit. non desit correctio.

Quod si etiā ista spectant altius / quātomagis ca uendū ē ne quid turpe ore exeat. Hoc enim graniter coquinat hominē. Hō enim cibus inquinat. sed in iusta obtrectatio / s̄z verboz obscenitas. Hec etiā vul go pudori sunt. In nostro vo' officio / nullum verbū quod in honeste cādat / non incurrit verecundiam. Et non solū nihil ipi indecorum loqui / sed ne aurem qui dem debemus huiusmodi prebere dictis. sicut Joseph

ne incōgrua sue audiret verecundie! veste fugit relic
ta. Quoniā quē delectat audire / alterū loqui prōud
cat. Intelligere quoq; quod turpe sit/pudori maximū
ē. Spectare vero si quid huiusmodi fortuitū accidat/
quāti horroris ē! Quod ergo in aliis displiceret/nūq; po
tent in seipso placere? Hec ip̄a natura nos docet.
que perfecte quidē ônes partes nostri corporis expli
cauit/ vt q̄ necessitatī cōsuleret/ i gratiā venustaret.
Sed tamē eas / que decori aspectu forēt/in quib⁹ for
me apex quasi in arce quadā locatus / i figure suavi
tas/ i vultus species emineret operandiq; usus esset
paratior/obuias atq; apertas reliquit. Eas vero in
quibus esset naturale obsequiū necessitatis/ ne defor
me sui p̄berent spectaculū/partim tanq; in ipso emen
davit atq; abscondit corpore/partim docuit i suasit
tegendas. Nonne igit̄ ip̄a natura ē magistra verecū
die/cumis exemplo/modestia hom̄ (quā a mō sc̄ietie
quid decerz appellatā arbitror) id quod in hac nostri
corporis fabrica abditū repperit/ operuit i texuit.
vt ostium illud/quod ex trāsuero faciendū in archa
illa Noe iusto dictam ē. in qua vel ecclesie vel nostri
figura ē corporis. per quod ostium/egerunt reliquie
ciborū. Ergo nature opifex: sic nostre studuit verecū
die/ sic decorū illud i honestum in nostro custodiuit
corpore/ vt velut duct⁹ quosdā aq; exit⁹ cuniculorū
nrōz p̄ tergū relegarz. atq; ab aspectu nrō auerterz
ne purgatio vētris/vsum oculoz offēderet. De quo
pulchre apl̄s ait. Que vident̄ (inquit)mēbra corpo
ris ifirmiora/necessaria sunt. Et q̄ putam⁹ ignobi
liora ēē mēbra corporis/bis abūdantiorē honorē cir
cūdamus. i q̄ in honesta sunt nrā/honestatē abūdan
tiorē hñt. Eteni imitatōe nature/industria auxit grāz

Buoo alio loco tñ alii
foli abſconteamus ab oc
cōba accipimus teorū in
appellaonibus nuncup
q̄ si calū aperant̄ de pe
si fludio impurēta eñ
offensam renlit. quia n
aut operuerit partē ac
Ex quo mos venit /
uitatibus fuit ut filii
nem̄ nō laugāre. ne patet
ret. liz plent̄ se i in
vā illic tibi mōni torti c
pono sit. Sacrotoes qu
to legimus) bracis accep
am̄ ē a dñ. Et facies illi
urpiuto pueris. a lum
Et batebit̄ cas. fatig. i fi
tabernaculū testimonij i
stram sancti. nō innotic
ur. Quod nonnulli nosfug
pleris spirituali interpr
endie. i autōdiam casti

Capitulum quintum
Electavit me diuini
recomendare. quia ab
iudeis et vobis recognoscet
huc cum sit omnibus et
iudas ap̄t̄ tamē auctorit
tate decet. In omni ait s
quis agas. i cōueniat i q̄

Quod alio loco etiā altius interpretati sumus. vt non
solū abscondamus ab oculis/ verū etiam que abscon-
dēda accepimus/ eorū indicia usq; mēbrorum suis
appellationibus nuncupare/ in decorū putemus. Deni
q; si casu aperiant̄ he partes/ confundit̄ verecūdia.
si studio/ impudēcia estimat̄. Unde i fili⁹ Hoe Chā/
offensam retulit. quia nudatū vidēs patrē/ risit. Qui
aut̄ operuerūt patrē/ acceperūt bñdictionis gratiam.
Ex quo mos vetus / i in vrbe romā/ i in plerisq; ci-
uitatibus fuit/ vt filii cuz parētibus pūberes/ vel ge-
neri/ nō lauaret̄. ne paterne reuerētie autoritas minu-
eret̄. licet pleriq; se i in lauacro quantū pñt tegat̄. ne
vel illic ubi nudū totū corpus ē/ huiusmodi intecta
portio sit. Sacerdotes quoq; veteri more (sicut in exo-
to legimus) bracas accipiebat̄. sicut ad moysem dic-
tum ē a dñō. Et facies illis bracas lineas. vt tegat̄
tur pitudo pudoris. a lumbis usq; ad femora erunt.
Et habebit eas Aaron i filii eius/ cum intrabunt in
tabernaculū testimonii i cum accedēt sacrificare ad
aram sancti. i nō inducēt super se peccatū/ ne moriā-
tur. Quod nonnulli nostrorū seruare adhuc feruntur
pleriq; spirituali interpretatione/ ad cautionē vere-
cundie/ i custodiā castitatis dictum arbitrantur.

Capitulum quintum Unam continēs partem.

DElectauit me diuitius/ in partibus demorari ve-
recundie. quia ad vos loquebar/ qui aut bona
eius ex vobis recognoscitis/ aut dama ignoratis.
Sue cum sit omnibus etatibus/ personis/ temporib⁹
i locis apta/ tamē adolescentes iuuenilesq; annos ma-
xime decet. In omni aut̄ seruandum etate/ ut deceat
quid agas. i cōueniat/ i quadret sibi ordo vite sue.

Vnde Tullius etiam ordinē putat in illo decorē ser
uari oportere. idqz positiū dicit in formositate/ ordi
ne/ornatu ad actionē apto. Sive difficile ait loquen
do explicari posse. i ideo satis esse intelligi. Formo
sitatē autem cur posuerit/ non satis intelligo. Quāvis
enim ille vires corporis laudet/ nos certe in pulchri
tudine corporis/locum virtutis non ponimus/ gra
tiā tamē non excludimus. quia verecundia/ & vultus
ipos solet pudore effundere. gratiorescz reddere. Ut
enim artifex in materia commodiore/melius operari
solet/sic verecundia in ipso quoqz corporis decorē /
plus eminet. Ita tamē vt etiam īde non sit affecta
tus decor corporis/sed naturalis.simplex.neglectus
magis qz expeditus. Non preciosiss & albentibus ad
iuris vestimentis/sed cōmūnib⁹. ut honestati vel ne
cessitati nihil desit nihil accedit nitor. Vox ipa nō
remissa/nō facta/nihil feminine sonas/ quale multi /
grauitatis specie simulare osuerunt/sed formā quan
dam & regulā/ ac sucum virilem reseruās. Hoc ē enim
pulchritudinem vivendi tenere. conueniētia cuiqz se
xui & persone reddere. Hic ordo gestorum optimus.
Hic ornatus ad omnē actionē actio modus. Sed ut
molliculum & infractum/ aut vocis sonum/ aut gestū
corporis non probo / ita neqz aggressē ac rusticum.
Naturam imitemur. Eius effigies: formula discipli
ne/forma honestatis est.

L Capitulum sextum. Quattuor partes habens.
N abet sane suos scopulos verecundia. nō quos
ipsa inuehit/sed quos sepe incurrit. Si intempe
rancium incidamus consorta/ qui sub specie iocundi
tatis venenum infundunt bonis /bi si assidui sunt/
& maxime in conuilio / ludo / ac ioco / eneruant

gravitatē illam virilē. Caveamus itaq; ne dum rela-
xare animum volumus. soluamus omnē armoniam/
quasi concētum quēdam honorū operum. Usus enim
cito inflectit naturā. Unde quod prudēter agitis/ cō
uenire ecclesiasticis/ i maxime ministrorū officiis ar-
bitror. declinare extraneorū conuiuia. vel ut ipi hos
pitales sitis peregrinātibus/ vel ut ea cautione/nul-
lus sic obprobrio locus. Conuiuia quippe extraneo-
rum occupatōnes habēt. Tunc etiā epūlandi prodūc
cupiditatē. Subrepunt etiā fabule frequenter de se-
culo ac volupatibus. Claudere aures nō potes. pro-
hibere/putatur superbie. Subrepunt etiā p̄ter. volun-
tatē pocula. Adelius est tue domui semel excuses/ q̄z
aliene frequēter. i vt ip̄e sobrius surgas. Tū ex alie-
na insolentia/condemnari non debet presentia tua.

Viduarum ac virginū domos (nisi visitandi gra-
tia) iūniores adire non est opus. Et hoc cum seniori-
bus/hoc ē vel cum episcopo/ vel si grauior est causa
cum presbyteris. Quid necesse est/ vt demus seculari-
bus obrectandi locum? Quid opus est/ vt ille quoq;
visitationis crebre/acciūt autoritatē? Quid si ali-
qua illarū forte labatur? Cur alieni lapsus subeas
inuidiam? Quāmultos etiā fortes illecebra decepit?
Quanti nō deterunt erron locū/ i deterūt suspicīo?
Cur non illa tēpora quib⁹ ab ecclesiā vacas? lectioni
impendas? Cur non Christū remītas christū alloqua-
ris/christū audias? Illum alloquimur/cum oram⁹.
illū audimus/ cū diuina legimus oracula. Quid no-
bis cum alienis domibus? Una est domus que ūnes
capit. Illi potius ad nos veniant/ qui nos requirūt
Quid nobis cum fabulis. Administerium altaribus
christi/nō obsequiū hominibus/deferēdum recepim⁹

Proprietary material

Humiles decet nos esse / mites / mansuetos / graues / pa-
tientes . modum tenere in omnibus . ut nullum vitiū
esse in morib⁹ / vel tacitus vult⁹ / vel sermo anunciet.

Caveatur iracundia . aut si p̄caueri non p̄t / cohibe-
atur . Adala enim lex peccati / indignatio est . que ita
animū perturbat / ut rationi non relinquat locū . Pri-
mum ē igitur si fieri p̄t / ut morū tranquillitas / vsu
quodā ⁊ affectione / propositū in naturā vertat . De-
inde (qm̄ ita plerūq; motus influxus est nature ac
moribus ut euelli atcq; euitari non queat) si preuide-
ri potuerit / ratione reprimat . Aut si prius occupat⁹
fuerit animus ab indignatione / qz cōsilio p̄spici ac
providēti potuerit ne occuparet / meditare quomodo
motū animi tui vincas / iracundia temperes . Resiste
ire si potes . cede / si nō potes . quia scriptū est / date lo-
cum ire . Jacob / fratri indignanti pie cessit . ⁊ Rebecca
idest patientie instructus cōsilio / abesse maluit ⁊ pere-
grinari / qz excitare fratris indignationē . ⁊ tūc redi-
re / cum fratrē mitigatū putaret . Et ideo tantam apō
deum inuenit gratiā . Quibus deinde obsequiis quan-
tis munieribus / fratrē ipm̄ reconciliavit sibi / ut ille
prerepte benedictionis non meminisset / sed delate sa-
tisfactionis . Ergo si preueneterit ⁊ occupauerit mente
tuam iracundia / ⁊ ascenderit in te / non relinquas lo-
cum tuum . Locus tuus / patientia est . locus tuus / est
ratio . locus tuus sapientia est . locus tuus sedatio
indignationis est . Aut si te contumacia respōdentis
mouerit ⁊ peruersitas impulerit ad indignationem /
si non potueris mitigare mentem / reprime linguam
tuam . Sic enim scriptum est . Cohibe linguā tuā a ma-
lo . ⁊ labia tua ne loquantur dolum . Deinde . Inquire
p̄ acem . ⁊ sequere eam . Vacem illam sancti Jacob.

Vide quantam. Primum sedato animum. Si non proualeris/frenos lingue impone tue. Deinde reconciliatio studii non permittas. Nec oratores seculi de multis usurpata in suis posuere libris. Sed ille sensus huius habet gratiam qui prior dixit. Vitemus ergo aut temperem iracundiam. ne sit eius aut in laudibus exceptio/aut in virtutis exaggeratio. Non mediocre est mitigare iracundiam/ non inferius / quam omnino non componi ueri. Hoc nostrum est in nature illud. Denique commotiōes in pueris/innocie sunt. que plus habet gratiae/ quam amaritudinis. Et si cito pueri inter se mouentur/ facile se dant. et maiore suauitate in se recurrunt. Desciunt se subdole artificioseq; tractare. Nolite hos contemnere pueros/de quibus dominus ait. Nisi ouersi fueritis et efficiamini sicut puer iste/ non intrabitis in regnum celorum. Itaque et ipse dominus hoc est dei virtus (sicut puer) cum malediceretur/non remaledixit. cum percuteretur/non repercussit. Ita ergo te compara/ ut quasi puer iniuriā non teneas. malitiā non exerceas. Omnia a te innocenter proficiscantur. Non consideres/ quid ab aliis in te reuertat. Locum tuū serua. simplicitatem et puritatem tui pectoris custodi. Noli respodere irato ad iracundiam eius. siue imprudenti ad imprudentiam eius. Cito culpam/culpa excutit. Si lapides terras/nōne ignis erumpit. Ferunt gentiles (ut in maiorum omnia verbis extollere solent) archite tarentini dicunt philosophi/ quod ad villicū suū dixerit. O te in felicez. quae afflictare nisi iratus essem. Sed et David armata dexterā in indignatione compresserat. Et quanto plus est non remaledicere/ quam non vindicare. Et hellatores aduersum Nabal ad ultionem paratos/ Abigail depreciatione reuocauerat.

Vnde aduertim⁹ / tempestivis quoq⁹ intercessionib⁹
non solū cedere nos / sed etiā delectari oportere. Eous
q⁹ aut̄ delectatus est / ut bñ diceret interuenientē quo
ab studio vindicte / reuocatus foret. Jam dixerat de
inimicis suis / qm̄ declinauerūt in me iniuitatē / q̄ in
ira molesti erant mibi / audiamus turbatus in ira /
quid dixerit. Suis dabit mibi pennas sicut columbe
q̄ volabo / q̄ requiescam? Illi ad iracundiam prouoca-
bant. hic eligebat tranquillitatē. Jam dixerat. Iras-
cimini. q̄ nolite peccare. Moralis magister / qui natu-
ralē affectū inflectēdum magis ratione doctrine / q̄
exsurpandū nouerat / moralia docet. Hoc ē. Irascimi-
ni / ubi culpa est / cui irasci debeat. Non p̄ enim fie-
ri / vt non rerū indignitate moueamur. Alioquin / nō
virtus / sed lentitudo / q̄ remissio iudicat. Irascimini
ergo ita / vt a culpa abstineatis. Vel sic. Si irascimini
nī / nolite peccare. sed vincite ratione iracundiā. Vel
cerne sic. Si irascimini / vobis irascimini. quia cōmo-
ti esis. q̄ nō peccabis. Qui enim sibi irascit / quia
cito commotus est / tēsinit irasci alteri. Qui aut̄ vult
iram suā iustā probare / plus inflamat⁹. q̄ cito i cul-
pā cadit. Melior aut̄ est secundū Salomonē / qui ira
cundiā continet / q̄ qui urbem capit. quia ira etiam
fortes decepit.

Eauere igitur debemus. ne in perturbationes pri
Incidamq; q; animos nostros ratio cōponat. Exam
nat enī mētē pluriq; aut ira/aut dolor/aut formido
mortis. ⁊ iprouiso percellit ictu/ Ideo ſuēire pulch̄
ē/cogitatōe/q; voluēdo mētē exerceat. ne repētinis ex
cīteſ omotōib;. ſz iugo quodā rōis/ ⁊ habenis astric
ta/mitescat. Sūtaūt gemini mot⁹. hoc ē cogitationū/
⁊ appetitus. Alteri cogitationum. alteri appetitus.

Non confusi. sed diffreti / et dispares. Cogitationes /
verū exquirere / et quasi emollere / muneris habent. Ap-
petitus ad aliquid agēdū; ipellit atq; excitat. Itaq;
ipo genere nature sue / et cogitationes trāquillitatē se-
dationis infundunt / et appetitus motū agēdi excutit.
Ita ergo informati sumus / ut bonarū rerum subeat
animū cogitatio. appetitus rationi obtemperet (si vere
ut illud decorū custodiamus / animū volumus intēde
re) ne rationē excludat rei alicuius affectus / s; ratio
quid honestati conueniat: examinet.

Capitulum septimum Quatuor habens partes.

Et quoniam ad conseruationem decoris / specta-
re diximus / ut sciamus in factis dictisue quis
modus / prior autem ordo loquendi q; faciendi est /
sermo in duo dividitur. In colloquium familiare / et
in tractatum disceptationēq; fidei atq; iusticie. In
utraq seruandum / ne sic aliqua perturbatio. sed tan-
q; mitis / et placidus / et benivolentie plenus / et gratias
sine vlla sermo ducatur contumelia. Absit pertinax
in familiari sermone contentio. Questiones enī exqui-
tare magis in anes / q; utilitatis aliquid afferre solet
Disceptatio sine ira. suauitas sine amaritudine sit.
monitio sine asperitate. hortatio sine offensione. Et
sicut in omni actu vite / id cauere debem⁹ / ne rationē
nimis animi motus excludat / sed teneamus consilii
locum / ita etiam in sermone eam formulam animi te-
nere conuenit / ne aut ita excitetur / aut odiū / aut cupi-
ditatis nostre / aut ignavie aliqua exprimamus in di-
cia. Sit igitur sermo huiusmodi / de scripturis ma-
xime. Quid enim nos magis oportet loqui / q; de con-
uersatione optima / adhortatōe obseruatōis / discipli-
ne custodia! Habeat caput eius rationē. et finis modū

Sermo enim teviosus iram excitat. Nam vero inde
corū/ ut cū omnis cōfabulatio habere soleat in cōmē
tum gratie/habeat neuum offensionis.

Tractatus quoꝝ de doctrina fidei/ de magisterio
continenſie/ de disceptatione iusticie/ de bortatione
diligentie/nō p̄nus semper/sz ut se dederit lectio/no
bis ⁊ arrip̄ēdus est/ ⁊ prout possumus prosequēd⁹
Neq; nimiū prolixus/neq; cito interrup̄ēt ne vel fa
stidium derelinquit/ vel desidiā prodat atq; incuria
Oratio pura· simplex· dilucida· atq; manifesta· plēa
grauitatis ⁊ ponderis / non affectata elegantia/ sed
non intermissa gratia.

Aduita p̄terea de ratione dicēdi dāt p̄cepta secu
lares viri que nobis p̄tereunda arbitror. ut de loca
di disciplina Nam licet interdum honesta loca ac su
auia sint/tū ab ecclesiastica abhorret regula. Suoniā
q; in scripturis sanctis nō reperimus/ea quēadmodū
vsurpare possumus? Cauendum ē etiā in fabulis/nei
flectant grauitatē seuioris propositi. Ve vobis q;
ritēs/qua flebitis/dñs ait ⁊ nos ritēdi materiaz
requirimus/ vt hic ritētes/ illic fleamus? Non solum
profusos/sz omnes etiā locos/ declinādos arbitror.
Plenum tamen grauitatis ⁊ gracie sermonez esse/nō
indecorum est.

Nam de voce quid lequar/quā simplicē ⁊ purā ē
satis arbitror? Canorā autē ēē/nature ē. nō idusrie.
Sic sane distincta p̄nunciatōis mō. ⁊ plena suci vi
rilis. ut aggressum ac subrusticū fugiat sonū. Nō ut
ritmū affectet scenicū. sed misericum seruet.

Tertius Tractatus de Officiis actiuis sine i vite
actionibus determinans/ Quintecim habet capitula.
Capitulum primum Duas habens partes.

D E ratione dictē
de actione vice
Tria aīt in hoc
Vnum ut rati
onē enim solūmodo po
no cōmitit. Si calid ap
lato quod deceat in omni
Dant de ne maiore ſequi
vel minore/ aut paria in
signiā inferiori definiunt
ratione ſequori oper
perit ⁊ de oportunitate
p̄p. Seco primi illu qu
de operant ſationi pare
at et in vero y moderatio
nes liberalia que pulchrit
tudinā. Sequit de oratione
de per h̄c tera sunt que
tūmū. Ut in aliquo ſa
do docere/ primi igitur ip
ſeria faciunt ſuccessionem
diffusa etiā de terra ſu
cōmo partis ſu nonne
protracta ſit etiā in app
aret. Quē enim tera ſue
partie grā nō detectaret
lautas. Si ſeru celeſtis
tempore monebat ap̄pli. H
abores temera ad ilium
ſi ſine ſum p̄ posse qu
tempore ſolū ſunt dū
ſup̄rā monitū ut diceret